

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДО
Г-Н ХАСАН АДЕМОВ-
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО ТРУДА, СОЦИАЛНАТА И
ДЕМОГРАФСКА ПОЛИТИКА В
43-ТО НС

Г-Н КРАСИМИР ВЕЛЧЕВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ПО
ВЕРОИЗПОВЕДАНИЯТА И ПРАВАТА
НА ЧОВЕКА В 43-ТО НС

Относно: Писмо № КТСТ-653-08-3/20.01.2016г. до омбудсмана на Република България

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН АДЕМОВ,

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ВЕЛЧЕВ,

Във връзка с поисканото от нас становище по Законопроект за равнопоставеност на жените и мъжете, № 502-01-94, внесен от МС на 20.11.2015г., моля да имате предвид следното:

Равнопоставеността между половете е основен принцип, обхващащ всички аспекти на обществения живот, но най – често тя се асоциира с равните възможности на мъжете и жените на пазара на труда, и в частност в сферата на заплащането на труда.

В член 23 от Хартата на основните права на Европейския съюз се предвижда, че равенството между жените и мъжете трябва да бъде гарантирано във всички области, включително заетостта, труда и възнаграждението.

Като омбудсман приветствам внасянето на проект на Закон за равнопоставеност на жените и мъжете след многогодишните опити такъв да бъде приет, тъй като така българската държава би могла да отговори на изискванията на международните актове, по които е страна, и на европейското законодателство. Още повече че такива закони отдавна са факт в редица държави. Законът е подходящ

инструмент, чрез който да бъдат заложиени принципните механизми за осигуряване на равенството по пол във всички сфери на обществото ни.

Приемането на Закон за равнопоставеността на жените и мъжете е важно и в контекста на ангажимента, който поех, да съдействам за присъединяването на страната ни към Истанбулската конвенция, която поставя изискване за приемане на специално законодателство в областта на равнопоставеността.

През 2001г. в Народното събрание е внесен и първият Законопроект за равните възможности на мъжете и жените. Въпреки неколкото опити обаче и до днес не е приет закон, уреждащ тази материя, а политиката по равнопоставеността се осъществява на основание на национална стратегия, която се изпълнява чрез годишни планове и чийто срок изтече в края на 2015г.

Един закон, посветен на равнопоставеността, би бил предпоставка за решаване на някои проблеми, които традиционно българското общество пренебрегва.

Такъв е например въпросът, свързан със сериозното различие в нивото на възнаграждение, което получават българските жени и българските мъже – разлика, която в момента е около 14% за сметка на мъжете. Това е един проблем, който няма как да бъде решен от Комисията за защита от дискриминация, защото за решаването му е необходима една дългосрочна визия за развитие, необходимо е взаимодействие между институциите, необходимо е обединяване на усилията на обществото за бавното и постепенно преодоляване на едно толкова сериозно различие, поставящо жените и мъжете на практика в неравнопоставено положение.

Липсата на специален закон за равнопоставеността допринася за развитието на редица тревожни тенденции в България – по-ниското заплащане на жените спрямо мъжете, по-слабото представителство в процеса на вземане на решения, по-слабото представителство в мениджмънта и управлението на фирмите. Според изследвания България е на 50-то място по участие на жени в управлението. Липсата на специално законодателство, включително регламентиращо съвместяването на служебните и семейните ангажименти, се отразява и на екстремната демографска ситуация в България. Законът за защита от дискриминация не може да отговори на всички въпроси, свързани с равнопоставеността между половете, тъй като проблемите за равнопоставеността на половете и дискриминацията са два отделни проблема и тези, свързани с дискриминацията, не могат да изчерпят проблемите на равнопоставеността. За постигане на равнопоставеност е необходима дългосрочна визия за развитие и взаимодействие и координирани действия на органите на изпълнителната власт.

От друга страна според изследванията от последните години, държавите, които имат добро законодателство за равнопоставеност на жените и мъжете и които имат силно участие на жените в управлението, са лидери и в редица други важни направления – не само социални мерки и решаване на демографски въпроси, но и конкурентоспособност на икономиката и темпове на растеж.

Следва обаче да се има предвид, че като цяло внесените през 2015г. законопроекти са изпразнени от конкретно съдържание и са по-скоро формални. Той утвърждава вече съществуващо положение, без да предлага нова уредба, която да отговори на степента на развитие на обществените отношения. Например:

- Провеждането на политика по равнопоставеност се възлага на Министерството на труда и социалната политика с ПМС 155/2000г.

- През 2004г. в Министерството е обособено специализирано звено- Дирекция „Политика за хората с увреждания, равни възможности и социални помощи“

- С ПМС 313/17.11.2004г. се създава Национален съвет по равнопоставеност на жените и мъжете към Министерския съвет

- С Протокол № 48.1 на Министерския съвет от 10.12.2008 г. е приета Национална стратегия за насърчаване на равнопоставеността на половете за периода 2009 – 2015 г. Документът е валиден до края на 2015г.

- От 2007г. насам всяка година се приема План да действие за Равните възможности на мъжете и жените, където са включени и въпросите за участието на жените в процесите на вземане на решения. Независимо от това, обаче, и досега не са предприети никакви конкретни мерки (квоти, финансово осигурени инициативи и др.).

За съжаление, Проектът на Закон за равнопоставеност на жените и мъжете не урежда и принципните механизми за равенство между мъжете и жените. Проектът не определя характера на мерките, тяхната продължителност, механизми за прилагане, контрол върху реализирането им и наблюдение на тяхната ефективност. Не става ясно как ще бъде контролирано изпълнението на вменените от закона задължения на лицата, на които е възложено това. Не са посочени конкретните правомощия на самия Национален съвет по равнопоставеността на жените и мъжете, който е създаден като орган с пожелателно-методически и консултативни функции. Като централен орган той трябва да осъществява политиката по равнопоставеност като държавна такава. Не са предвидени мерки при констатирано нарушение на закона. Ако тези празноти в нормативната уредба не бъдат запълнени, то равнопоставеността между половете ще остане само пожелание и законът ще има характера на проста декларация без значителен ефект на практика.

За сравнение в германския закон, уреждащ равнопоставеността, са предвидени конкретни мерки, насърчаващи по-специално жените с цел преодоляване на съществуваща дискриминация и подобряване на съвместяването на семейните и професионални задължения на жените.

Предвид всичко изложено дотук намирам, че времето за приемането от българския парламент на закон в областта на равнопоставеността между жените и мъжете отдавна е назряло. Законът за равнопоставеността на жените и мъжете би бил подходящ инструмент, чрез който да бъдат заложени принципните механизми за осигуряване на равенството по пол във всички сфери на обществото ни. Единствено законът може да гарантира устойчивостта и универсалността на урежданите отношения. Чрез приемането на такъв, българската държава ще отговори и на изискванията на международните актове, по които е страна, както и на европейското законодателство.

Поради това подкрепям по принцип внесения Законопроект и се ангажирам да предложа на Вашето внимание конкретни текстове между първото и второто му четене.

С уважение,

